

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/zbrodnie-niemieckie/99282,Ludwig-Fischer-Biurokrata-zbrodni.html>

ARTYKUŁ

Ludwig Fischer. Biurokrata zbrodni

OKRES HISTORYCZNY

(1939-1945) II wojna światowa

Autor: WOJCIECH KUJAWA 03.03.2023

3 marca 1947 r. Najwyższy Trybunał Narodowy skazał niemieckiego zbrodniarza wojennego Ludwiga Fischera na karę śmierci.

Ludwig Fischer urodził się 16 kwietnia 1905 r. w Kaiserslautern. Od 1926 r. był członkiem NSDAP, a od 1929 r. – SA. W 1937 r. został posłem do Reichstagu.

Oprawca z za biurka

Od października 1939 r. do stycznia 1945 r. pełnił stanowisko gubernatora dystryktu warszawskiego Generalnego Gubernatorstwa. Był odpowiedzialny za masowe mordy dokonywane na Polakach i Żydach (m.in. w Wawrze i Palmirach), łapanki oraz deportacje robotników przymusowych do Rzeszy. Wydał zarządzenie o utworzeniu getta warszawskiego, a potem uczestniczył w jego likwidacji.

W 1943 r., w czasie jednej z odpraw z urzędnikami dystryktu, stwierdził:

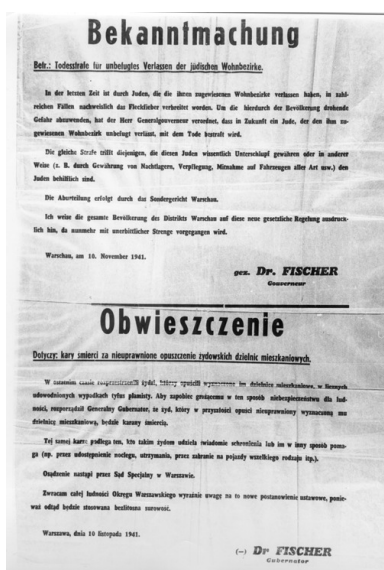
„Nie ma dziś lojalnych Polaków. Gdy zajdzie tego potrzeba, będziemy występować brutalnie i bezwzględnie. Polak dobrze funkcjonuje, gdy się stoi nad nim z batem w rękę. Niektórzy Niemcy, a nawet i moi urzędnicy sądzą, że teraz należy być dobrym dla Polaków, inaczej zostanie się zabitym. Jest to haniebny i zupełnie fałszywy pogląd. Nie możemy być słabi, a gdy Polak nam się nie kłania, należy go batożyć”¹.

Ludwig Fischer (z zasobu NAC)

Sprawiedliwość z opóźnionym zapłonem

Za swoje liczne zbrodnie został skazany przez sąd podziemny na karę śmierci, jednak mimo kilku prób jego likwidacji udało mu się uciec z życiem. W 1943 r. wysłano do niego paczkę zawierającą bombę zegarową, która spowodowała śmierć jednego z urzędników.

Kopia obwieszczenia z 10 XI 1941 r. wydane przez gubernatora Dystryktu Warszawskiego Ludwiga Fischera o karze śmierci dla ludności żydowskiej opuszczającej bez zezwolenia wyznaczone im miejsca pobytu i teje karze dla osób udzielających im pomocy (z zasobu IPN)

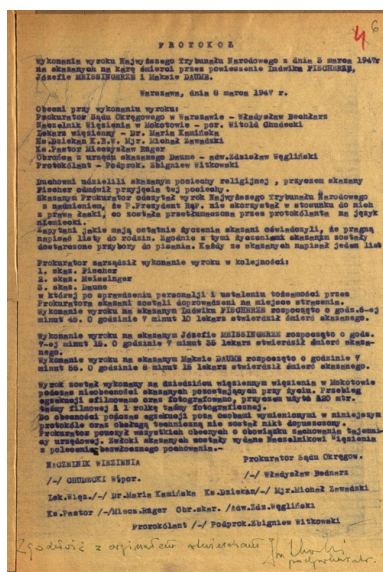
Rok później żołnierze batalionu „Zośka” ostrzelali jego samochód.

Był odpowiedzialny za masowe mordy dokonywane na Polakach i Żydach (m.in. w Wawrze i Palmirach), łapanki oraz deportacje. Wydał zarządzenie o utworzeniu getta warszawskiego, a potem uczestniczył w jego likwidacji.

W sierpniu 1944 r. został lekko ranny, kiedy podczas ewakuacji z powstańczej Warszawy kolumna pojazdów została ostrzelana przez polskie oddziały. Po kapitulacji powstania był współodpowiedzialny – jako szef administracji cywilnej – za burzenie i plądrowanie miasta, a także za fatalne warunki w obozie przejściowym w Pruszkowie.

W styczniu 1945 r. uciekł do Bawarii, gdzie w maju tego roku został aresztowany przez wojska amerykańskie. Trzydziestego marca 1946 r. wydano go Polakom. W grudniu tego roku rozpoczął się jego proces przed Najwyższym Trybunałem Narodowym. 3 marca 1947 r. został skazany na karę śmierci (razem z nim na najwyższy wymiar skazano Maksa Daumego i Josefa Alberta Meisingera), a 8 marca wyrok wykonano.

W Archiwum IPN zachowały się m.in.: akta procesu Ludwiga Fischera, akta więzienne, a także film z wykonania kary śmierci.

**Protokół wykonania kary śmierci
na Ludwigu Fischerze, 8 III 1947
r. (z zasobu IPN)**

***

Więcej na ten temat zob.: K. Szwagrzyk, „Śmierć na filmowej kliszy. Kadry z egzekucji wysokich funkcjonariuszy III Rzeszy w zbiorach Instytutu Pamięci Narodowej”, „Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej” 2020, t. 13.

**Próba wykonania egzekucji na
Ludwigu Fischerze (kadr z filmu),
8 III 1947 r. (z zasobu IPN)**

Zapraszamy na profil Archiwum IPN

---

¹ K. Dunin-Wąsowicz, *Gubernator warszawski Ludwig Fischer*, *Dzieje Najnowsze* 1981, nr 1-2, s. 103-104.

COFNIJ SIĘ